

АКТИВІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА І ЛІКАРЯ-ІНТЕРНА – ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ

О.В.Шешукова

Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

В умовах реформування вищої школи серед питань, що постають перед педагогічною наукою, особливо великого значення набуває розробка основ педагогіки співробітництва, яка базується на принципі спільної творчої діяльності того, хто навчає, і того, хто навчається, їхньої активної взаємодії.

Система партнерства, яка запроваджується сьогодні у педагогіці вищої школи, потребує взаємодії: "...стільки воно відбувається між декількома чи двома суб'єктами, кожен з яких є носієм активності та передбачає її у своїх партнерах." [2]

Ці нові суб'єкт-суб'єктивні відносини є особливо важливими для вдосконалення навчально-виховного процесу у вищій школі, тому що суттєво впливають на формування, виховання і розвиток особистості майбутнього спеціаліста.

Спільна діяльність і міжособові відносини, що виникають на її основі у навчально-виховному процесі, активізують його, розкривають творчий потенціал студента, забезпечують його продуктивну участь, стимулюють самостійну пізнавальну дію.

Розглядаючи шляхи активізації взаємодії викладача і студентів у навчально-виховному процесі, доцільно проаналізувати таку важливу його частину, як самостійна робота. У процесі становлення професійних, моральних, особистісних якостей майбутнього лікаря, а тим більше лікаря-стоматолога, самостійна робота набуває особливої ролі.

Удосконалення вміння самостійно приймати рішення, відповідаючи не тільки за якість своєї роботи, а і за здоров'я пацієнта, "шліфування" мануальних навичок, комунікативних здібностей відбувається завдяки наполегливій самостійній роботі, яку слід розглядати як взаємопов'язану та взаємозалежну діяльність викладача і майбутнього лікаря.

Інтернатура як перший етап післядипломного навчання випускника медичного вищого закладу – творчий і динамічний процес.

Головною метою інтернатури є теоретична і практична підготовка лікарів-інтернів, а методичним принципом – розвиток, удосконалення навичок, розширення їхнього обсягу та контроль за самостійною працею лікаря-інтерна.

Безперечно, лікар-спеціаліст (а саме ця кваліфікація присвоюється лікареві-інтерну після успішного завершення навчання в інтернатурі), повинен бути не тільки високопрофесійним фахівцем, а й обізнаним у

подіях сьогодення, інтегрованим у соціальну систему, високоморальним, культурним членом суспільства.

Які ж риси повинні бути притаманні лікареві-спеціалісту, підготовка якого і є метою інтернатури?

Насамперед, це висока професійна компетентність, що вимагається кваліфікаційною характеристикою. Для реалізації цієї мети велике значення має педагогічне спілкування, що включає три аспекти: викладач – інтерн; викладач – пацієнт; інтерн – пацієнт. Оптимальне педагогічне спілкування - це таке спілкування, яке створює найкращі умови для розвитку мотивації до навчання та творчого характеру навчальної діяльності, забезпечує сприятливий емоційний клімат навчання. [4]

Зміни, які відбуваються в суспільстві та економіці, не завжди позитивні, не обійшли стороною і медицину, спричинили багато такого, що завдає шкоду найгуманнішій із професій. У цих умовах особистість педагога, його дійсний авторитет, моральна та професійна гідність набувають особливого сенсу.

Оптимальним типом взаємодії лікаря-інтерна і викладача у системі самостійної роботи є такий, за якого: немає поляризованих позицій викладача та интерна; активність інтернів не регламентується тільки рамками наслідування та імітації; є різноманітність стимулюючих, емоційно-регулюючих, спрямовуючих і організуючих прийомів втручання викладача в самостійну роботу інтернів; сформована психологічна і практична готовність викладача до факту індивідуальної своєрідності особистості кожного интерна і до необхідності подолання складностей спілкування особистого плану; система спілкування побудована і зорієнтована на дорослу людину з високим рівнем свідомості і самооцінки.

Формування оптимального типу взаємодії інтернів і викладачів в системі самостійної роботи можливе шляхом: спираючись на позитивний досвід співробітництва і використання моральних стимулів взаємодії (професійні і групові цілі, допомога та ін.); організації форм кооперації інтернів у системі самостійної роботи; впровадження елементів змагання, взаємодопомоги.

Кафедра післядипломної освіти лікарів-стоматологів Української медичної стоматологічної академії докладає багато зусиль для оптимізації взаємодії викладачів та лікарів-інтернів. Однією з форм самостійної роботи в навчальному процесі є клінічний розгляд тематичних хворих. Лікарі-інтерни виконують роль не пасивних спостерігачів, а самостійно, докладно, з урахуванням особливостей деонтології доповідають скарги, анамнез, особливості клінічного перебігу, проводять огляд, намічають план обстеження, обґрунтовано формулюють клінічний діагноз, планують лікування з урахуванням віку. Таким чином, заняття проводиться з максимальною активізацією пізнавально-розумової діяльності лікарів-інтернів. Розгляд закінчується вирішенням ситуаційних

завдань, що вчить гнучкості використання отриманих знань, вмінню орієнтуватися у нових нестандартних ситуаціях, поєднувати теорію з практикою.

Демонстрація високого професіоналізму лікаря-стоматолога також активізує самостійну пізнавальну діяльність інтернів. Професіоналізм оцінюється за багатьма критеріями: вмінням спілкуватися з хворим, безболісністю маніпуляцій, високою якістю виконаної роботи, використанням сучасних технологій та матеріалів. Викладачами кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів УМСА організовується та проводиться чемпіонат професійної майстерності лікарів-стоматологів із реставрації зубів, в якому беруть участь лікарі-інтерни. Робота конкурсантів висвітлюється пресою, демонструється по телебаченню, відеофільмами. Протягом усього чемпіонату завжди відмічається високий інтерес лікарів-інтернів до його проведення. Наявно демонструються можливості новітніх технологій на сучасному етапі розвитку стоматології. Нові обрії, які завдяки цьому відкриваються в професійній діяльності, підвищують мотивацію лікарів-інтернів до вивчення цього розділу та набуття практичних навичок.

Однією з форм активізації взаємодії викладачів та інтернів у самостійній роботі є підготовка наукової роботи та доповідь на науково-практичній конференції лікарів-інтернів та магістрантів, що стали щорічними. Науково-дослідна робота має неабияке значення як у плані підвищення професійних знань та навичок лікарів-інтернів, так і для формування культурно розвинутої особистості. Співпраця інтернавиконавця та викладача-керівника сприяє поглибленню зацікавленості лікаря-інтерна у вивченні як окремих питань практичної підготовки, так і теоретичних аспектів спеціальності. Велике значення має і опанування прийомами національного офіційно-ділового і наукового стилю мовлення. З цією метою лікарі-інтерни готують виступи тільки українською мовою. Крім питань, пов'язаних з актуальними проблемами стоматології, у доповідях висвітлюється історія розвитку стоматологічної науки в Україні, етапи становлення кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Української медичної стоматологічної академії. Усе це сприяє виникненню зацікавленості проблемами стоматології, формуванню багатогранної особистості лікаря-спеціаліста.

Таким чином, активізація взаємодії викладачів і майбутніх лікарів у процесі навчання в інтернатурі позитивно впливає на поліпшення якості підготовки спеціалістів. Це дозволяє оптимально використовувати індивідуальні можливості інтернів, виробляє у них наполегливість, організованість, сприяє поглибленню знань, умінь, розвиває практичні навички, клінічне мислення, виховує необхідність постійного поповнення та розширення обсягу спеціальних знань, орієнтує на систематичну самоосвіту.